

In dit nummer:

Mijn studententijd:
drs. A. van de Bovekamp
Pagina 3

De bachelorstage
Pagina 4, 5 en 6

Gaande en nieuwe medewerkers
Vanaf pagina 7

Connect

VAN DE RECTOR

De TUA in beweging: 'levendige stabiliteit'

Regelmatig worden we in de media – of door de huisarts – aangespoord meer te bewegen. Nou, die aansporing hebben we in Apeldoorn niet nodig. Daar is zoveel in beweging dat het advies om wat rustiger aan te doen om de hoek dreigt te komen kijken. Beweging in komende en gaande studenten, maar vooral in de stijgende lijn van het totaal aantal studenten. Beweging in de snelle groei en steeds betere digitale toegankelijkheid van de bibliotheek, maar de meeste beweging van de afgelopen periode zit wel in het personeelsbestand, zoals dat zo mooi en zo afstandelijk heet. We moesten afscheid nemen van de voorzitter van het college van bestuur, ir. Hane-kamp, en van onze hoogleraar dogmatiek, prof. Huijgen. Daar staat de beweging van nieuwkomers tegenover: dr. Versluis en drs. Van den Os als docenten voor de Bijbelse vakken en dhr. Dorst MSc als nieuwe voorzitter van het College van Bestuur. Verder vond de inauguratie plaats van prof. Clement op de leerstoel theologie en muziek. En dit zijn alleen nog maar de veranderingen van de afgelopen maanden.

Overigens staan er nog een paar veranderingen aan te komen en de voornaamste daarvan is wel het afscheid van hoogleraar

Oude Testament prof. Peels eind januari 2023. Minder schokkend is de wisseling in het rectoraat die voor eind dit jaar geageendeerd staat. Na zes jaar geef ik het bewind door aan collega Kater. Ik heb het rectoraat met vreugde gedaan maar draag het met evenveel vreugde over.

Al met al In Apeldoorn dus bepaald geen 'stilstand is achteruitgang'.

En dus duidelijk wel: we zijn dankbaar voor wat ik maar noem de 'levendige stabiliteit' van de TUA. Dat kan trouwens alleen onder de zegen van de HERE en met de steun in gebed, woord en daad vanuit de kerken en kerkverbanden die gereformeerde theologie een warm hart toedragen.

Prof. dr. H.J. Selderhuis, rector

'Al zal de vijgenboom niet in bloei staan en er geen vrucht aan de wijnstok zijn (...), ik zal dan toch in de HEERE van vreugde opspringen, mij verheugen in de God van mijn heil'

(Habakuk 3: 17-18)

Habakuk heeft hevige angst voor het onheil dat dreigt als de Babyloniërs door de HEERE worden gebruikt om Juda te straffen. Als hij zich te binnen brengt welke enorme oordeelskrachten in het verleden zijn losgekomen, dan trillen zijn lippen en siddert zijn lichaam 'op de plaats waar hij staat' (vers 16). Maar, zo vervolgt hij na al dat trillen en sidderen: ik zal rustig wachten op de dag van de benauwdheid. Daaruit spreekt een groot vertrouwen in Jahweh, de God van het verbond. Dat rustig afwachten doet denken aan zondag 10

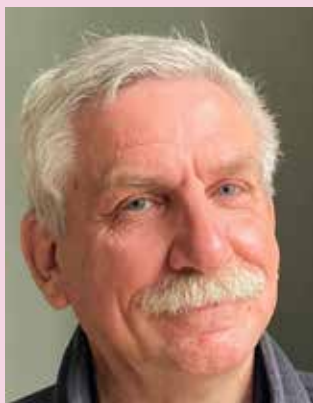
van de Heidelbergse Catechismus, die immers oproept om in tegenspoed geduldig te zijn en in voorspoed dankbaar.

Maar Habakuk blijft niet bij dit geduldig en rustig afwachten. Hij vervolgt en belijdt zelfs dat als de vijgenbomen en wijnstokken verloren zouden gaan en al het vee is verdwenen, hij dan toch van vreugde op zal springen en zich zal verheugen in de God van zijn heil (vers 18). Deze reactie is wonderlijk en paradoxaal. De kanttekenaren van de Statenvertaling hadden er eeuwen geleden

wel een toespitsing voor, en ook latere exegeten wezen erop: het woord 'heil' heeft in het Hebreuws dezelfde oorsprong en klank als 'Jezus'.

Zo komt in deze donkere teksten met dreigende rampen plotseling een adventsbodschap binnen. We mogen ons geborgen weten bij de God van ons heil, want de Heiland komt. Bij alle crises die er zijn en die ons nog te wachten staan, is er één houvast: de HEERE Heere is onze kracht en we mogen ons verheugen in

de God van ons heil, de Vader van onze Heiland. Voor dat eeuwige houvast is geloof nodig. Geloof dat de Heere ons wil schenken. Geloof in het nieuwe Koninkrijk waar geen tranen en geen crises meer zullen zijn en waar de Heiland met zijn uitverkorenen opnieuw zal drinken van de vrucht van de (onvergankelijke) wijnstok (Mattheüs 26: 29).

Paspoort

Naam:	Frank Visscher
Geboortedatum:	6 december 1958
Burgerlijke staat:	getrouwd met Ina Hage, 3 kinderen en 7 kleinkinderen
Woonplaats:	Goes
Kerkelijke thuisgemeente:	CGK Goes
Studiefase:	tweede jaar deeltijdmaster Herbronning Gereformeerde Theologie (in het dagelijks leven (kinder)neuroloog)

Colofon

TUA Connect is het relatiemagazine van de Theologische Universiteit Apeldoorn. Het magazine wordt kosteloos toegezonden aan alle leden van de Christelijke Gereformeerde Kerken, overige relaties en geïnteresseerden.

Steun ons!

Verschijsning

3 keer per jaar, oplage: 24.650

Redactie

Hans Bulten
Prof. dr. M.J. Kater
Jannemarie Vierbergen-Hakvoort
Anne Lok-Vader
Anja de With-Hoekman
Wilma van der Zande-de Roo

Redactieadres

Theologische Universiteit Apeldoorn,
redactie TUA Connect
Wilhelminapark 4
7316 BT Apeldoorn
Tel. 055-5775700
e-mail: connect@tua.nl

Adreswijzigingen

Leden van de CGK: Landelijk
Dienstenbureau, Postbus 334,
3900 AH Veenendaal
e-mail: adressenbeheer@cgk.nl
Overige: aan het redactieadres

Vormgeving, drukwerk en distributie

Drukkerij Holland, Alphen a/d Rijn

Giften

IBAN NL64INGB0005463945
t.n.v. TUA te Apeldoorn
RSIN-nummer: 820205941. Giften
aan de TUA zijn fiscaal aftrekbaar.

ISSN: 1877-0770

Agenda

19 januari 2023

19.45 uur

Lezing door prof. dr. H.J. Selderhuis, in het kader van lezingenserie Help! Mijn geloof loopt vast!: 'Morgen wordt het ook niks.' – Over heiliging.

23 januari 2023

15.00 uur

Promotie J.H.C. Kooijman. Titel proefschrift: 'Eén kudde, één Herder. Een onderzoek naar de uitleg van Johannes 10:16 in de eerste vijf eeuwen na Christus'.

27 januari 2023

15.00 uur

Afscheidscollege prof. dr. H.G.L. Peels i.v.m. diens emeritering. Zie ook pagina 7.

24 maart 2023

Congres 'Misbruik en wangedrag in de kerk'.

9 september 2023

10.00-13.00 uur

Ambassadeursdag. TUA-ambassadeurs ontvangen een persoonlijke uitnodiging met programma.

Activiteiten vinden plaats Deo Volente en onder voorbehoud van coronamaatregelen. Meer informatie over deze en andere bijeenkomsten in de agenda op www.tua.nl.

'Liefde voor Gods Woord en brede blik docenten blijft me bij'

Drs. A. van de Bovekamp was chemicus, maar werd predikant. Hoe kwam dat, hoe heeft hij zijn studietijd aan de TUA ervaren en hoe kijkt hij aan tegen de TUA van nu? 'De verbroedering aan de TUA is mijns inziens sterker dan in onze kerken.'

Drs. A. van de Bovekamp ging in 1996 op 29-jarige leeftijd op de TUA studeren. Hij had al een studie scheikunde afgerond en was werkzaam bij een ingenieursbureau, maar 'er was een steeds groeiend verlangen om de Heer te dienen met heel mijn leven. Het waren vormende jaren van zoeken en bidden. Ik kreeg rust en ervoer de roeping om predikant te worden steeds sterker. Het was een grote verandering om van werkend chemicus student theologie te worden. Tijdens mijn hele studie heb ik ernaast gewerkt om de kost te verdienen voor mijn gezin. Dat was een wonderlijke en intensieve tijd, maar daarin hebben we steeds de zegen van de Heer mogen ervaren. Hij heeft de weg gebaad.'

Kerkmuren

Het was de tijd van de grote veranderingen wat betreft het docentencorps: de professoren Velema, De Vuyst, Van Gendren en Van 't Spijker gingen met emeritaat en een heel nieuw corps hoogleraren trad aan: de professoren Selderhuis, Hofman en Baars en andere docenten. 'Wat me van hen allen is bijgebleven, is de liefde voor het

Woord van God, maar ook de brede blik. We kregen gedegen exegetische vaardigheden mee en liefde voor de kerk. De stof werd uitgelegd door docenten die zelf het werk in de kerk vanuit hun eigen ervaring kenden en dat leverde boeiende gesprekken op. Dat is heel vormend geweest.

'De eenheid op de TUA vind ik een getuigenis en voorbeeld voor onze kerken'

Vaak denk in nog terug aan de colleges van prof. Maris, die ons altijd voorhield om de eenheid te zoeken en te aanvaarden, ook over kerkmuren heen. Zijn passie blijft mij bij. Het is mijn verlangen dat we in onze kerken deze oproep niet zullen vergeten.'

Onder water

'Een leuke herinnering is de Israëlsreis die we in 1997 met docenten en studenten beleefden. Die was leerzaam, interessant en heel ontspannen. Ik herinner me nog een balgevecht in het zwembad van ons hotel in Tiberias.

Dominee A. van de Bovekamp als student.

Het ging er hard aan toe. Wie kan zeggen dat hij zowel prof. Selderhuis als prof. Maris onder water heeft geduwd? Ik wel! We hebben natuurlijk ook in de Dode Zee gezwommen, een bijzondere beleving. Ik dreef naast een medestudent die net als ik een bovengemiddeld gewicht had. Ik zei: "Mochten wij ooit tegenover elkaar komen te staan op een kerkelijke vergadering, dan zeg ik tegen jou: We zijn het wel niet met elkaar eens, maar we bleven allebei drijven in de Dode Zee!" En zo is het later ook gegaan en we konden er hartelijk en broederlijk om lachen.'

Eenheid in verscheidenheid

Na jaren in de pastorie komt drs. Van de Bovekamp sinds vijf jaar weer vaak op de TUA, nu

als lid van het curatorium. 'Je krijgt daar een bijzondere inkijk in het werk dat aan de TUA mag plaatsvinden. Je komt daarin de verscheidenheid die onze kerken kenmerkt ook tegen, alleen is de verbroedering aan de TUA mijns inziens sterker dan in onze kerken. Er is eenheid in verscheidenheid. Dat vind ik een getuigenis en voorbeeld voor onze kerken. Juist in de veelkleurigheid vinden wij met elkaar de grote omgang van de liefde van onze God in zijn Zoon, onze Heer Jezus Christus.

Verder merk ik een enorme werk- en denkkraft bij onze hoogleraren en docenten, die onder leiding van onze Heer een weg zoeken in de grote kwesties die spelen in kerk en maatschappij. Daarbij mis ik nogal eens de waardering voor hun inspanningen en komt er vooral kritiek in de media. Ik vind het een voorrecht om een bijdrage te mogen leveren vanuit het curatorium aan het begeleiden van aankomende predikanten. Voor hen is onze universiteit een prachtige plek waar met een open blik geleerd wordt zich in te zetten voor de opbouw van onze kerken én ver daarbuiten. Ik hoop en bid dat dit zo mag blijven, tot eer van de Koning van de Kerk.'

Paspoort

Naam:	A. (Bert) van de Bovekamp
Geboren:	21 mei 1966
Burgerlijke staat:	getrouwd met Cynthia van der Klooster
Kinderen:	3 volwassen kinderen
Studieperiode aan de TUA:	1995-2001
Standplaatsen:	Mussel (2002-2008), Veenendaal-Bethel (2008 -2019) en Scherpenzeel (2019-heden)

De bachelorstage

Pastoraal gepruts

Cartoon: Jan Willem Klaassen

Catechesestage: spannend, maar positief en leerzaam

Stel je voor dat je aan de studie begonnen bent met grote motivatie voor de theologie zelf. De praktijk zie je nog niet voor je, maar dat hoeft ook niet, want eerst wil je een paar jaar lekker studeren. En dan verplicht de vakgroep Praktische Theologie van de TUA alle tweedejaars bachelorstudenten tot een catechesestage.

Terechte verplichting? Ja. Iedere theoloog weet uit ervaring dat de wisselwerking tussen theorie en praktijk zeer vruchtbaar is voor de waarde en diepgang van zijn of haar theologische kundigheid. Bovendien: wat is de zin van theologie als je er geen mensen mee bedient? En dat is precies wat je in zo'n stage doet: je oriënteren op de jongerencatechese met in je achterhoofd de vraag of daar wellicht een stukje van je toekomstig werk in Gods Koninkrijk ligt.

Dus hoe spannend ook: catecheselessen observeren bij je mentor-catecheet en er zelf een aantal verzorgen, hoort erbij. Natuurlijk wel met voorbereiding en begeleiding vanuit de colleges.

Het valt me op dat de meeste studenten dit lesgeven als positief ervaren, in ieder geval per saldo. Jongeren blijken gewoon leuk te zijn. Al heel wat studenten zijn erachter gekomen dat ze goed kunnen uitleggen of gesprekken leiden. Of dat ze, soms tot hun eigen verrassing, echt belangstelling hebben voor wat er in jongeren leeft. Maar ja, die zijn onze inspanning dan ook meer dan waard.

Drs. L. Snoek,
docent catechetiek

Een jaar lang een dagdeel per week praktijkstage

Sinds twee jaar volgen onze bachelorstudenten in hun tweede studiejaar een concentratie van praktisch-theologische vakken. Aan die vakken is ook een praktijkdeel, een stage, gekoppeld. In die stage, die veelal in een gemeente plaatsvindt, kan de student datgene wat hij in de colleges heeft geleerd, uitproberen in de praktijk. Andersom kan de student de ervaringen die hij in de praktijk opdoet, meenemen naar het college. Op deze wijze vindt er een zeer vruchtbare vorm van leren plaats. We hebben hier nu twee jaar ervaring mee en de studenten en docenten zijn erg enthousiast. De studenten kunnen de theorie beter begrijpen en verwerven dieper inzicht daarin. Ook bevordert deze opzet hun vaardigheden.

Het blijft nog wel een oriënterende stage, dat wil zeggen dat de studenten nog niet hun vaardigheden hoeven aan te tonen op het niveau van een beginnend predikant of kerkelijk werker, maar het is een belangrijke start. Verderop in de opleiding, in de masterfase, is er opnieuw een stage, en daar wordt een hoger niveau verwacht.

De bachelorstage vindt plaats gedurende het hele leerjaar en beslaat een dagdeel per week. De eerste drie perioden (kwartalen) gaat het vooral om praktische oefeningen voor het vak Kerk en Onderwijs (catechisatie) en Geestelijke Verzorging (pastoraat), met daarbij enkele onderzoeksopdrachten voor de vakken Eredienst en ook Spiritualiteit. Het laatste blok wordt gebruikt voor de Missiologievakken. In dit blok zal de student vaak aanwezig zijn in een missionair-diaconale instelling.

Niet alleen de docenten, maar ook de studenten zijn enthousiast nu ze ook de praktijk 'ruiken', al is het in het begin vaak best wel spannend.

Drs. A. Heystek,
docent psychologie

'Ik heb in de ICF ervaren hoe divers Gods Koninkrijk is'

Toen ik nadacht over een stage, vroeg ik me af: waarom zou ik een traditionele kerk opzoeken, waar ik zelf al mee bekend ben? Ik wilde wat verder kijken dan mijn eigen wereldje. Zo kwam ik bij de ICF (International Christian Fellowship) uit, een multiculturele kerk in Apeldoorn. Hier ligt een sterke focus op gemeenschap. Zo wordt er elke laatste zondag van de maand met elkaar gegeten. En in de dienst klinken liederen in het Nederlands, Engels, Arabisch en Farsi. Ik herinner me dat ik de kerkdienst die ik bijwoonde echt bijzonder vond. Het zingen was uitbundig, vol passie, en de onderlinge ontmoeting was warm. Heel anders dan de traditionele kerk die ik gewend ben, maar ik ervoer eenheid! In veel pastorale gesprekken proefde ik vaak liefde en dankbaarheid naar God, juist bij mensen die veel hadden meegemaakt. Bijvoorbeeld door een vluchtverleden, of juist door leed dichtbij, in Nederland. Er waren ook gesprekken waarin echt een taal- en cultuurbarrière aanwezig was.

'Taal is het instrument van een theoloog', wordt weleens gezegd, en in zo'n pastorale situatie merk je hoe waar dat is. Maar gelukkig doet een liefdevolle blik en een moment van samen bidden vaak meer dan veel woorden. Ik kan iedereen aanraden om eens kennis te maken met een ICF-gemeente. Zeker als je je wilt verdiepen in hoe culturen samen kunnen komen rond het dienen van God. Ik heb in de ICF ervaren hoe divers Gods Koninkrijk is, maar ook dat het volgen van dezelfde Heer ons één maakt.

Lydia Ippel, bachelorstudent

Reactie stagebegeleider: 'Ook voor mij prachtige leerschool'

In het vorige academiejaar liep Lydia haar pastorale stage bij ons als ICF-gemeente. Wij zijn een multiculturele gemeenschap en omdat Lydia het verlangen heeft in de toekomst misschien met andere culturen te werken, was de ICF voor haar een goede leerplek. Lydia is meegegaan naar verschillende pastorale gesprekken en zij heeft ook een aantal gesprekken zelf gevoerd met mensen. We bespraken de gesprekken uitgebreid na, en werkten aan leerdoelen. Daarnaast werd (indien mogelijk) ook altijd door de pastorant zelf feedback gegeven. De pastorant is immers degene die het gesprek het meest dichtbij ervaart. Het mooie aan het bieden van een stageplek is dat je zelf ook weer teruggeworpen wordt op de basisprincipes van het pastoraat. Waarom doe ik wat ik doe? Wat maakt dat ik mijn vragen op deze manier stel, en niet op een andere manier? Hoe houd ik rekening met de context van mijn pastorant? Doe ik zelf ook wat ik mijn stagiair meegeef?

Om het over te brengen op de stagiair word je gedwongen zelf grondig na te denken over je eigen pastorale praktijk. Dit is een prachtige leerschool. Zo hoop ik dat ik Lydia iets heb kunnen meegeven rond pastoraat, maar heb ik ook gemerkt dat het voor mij als begeleider een leerzame tijd is geweest.

Marianne Bronsveld, pastoraal & kerkelijk werker ICF-gemeente Apeldoorn en stagebegeleider Lydia Ippel

Didactisch drama

Cartoon: Jan Willem Klaassen

Evangeliseren en zending bedrijven is jezelf inleven

Voor het vak Evangelistiek heb ik samen met een van mijn medestudenten verschillende bezoeken gebracht aan twee gemeentes met een extra focus op missionair-zijn. Van de vele ervaringen wil ik er hier een met u delen die ik opdeed in de gemeente van de CGK Utrecht-West. Deze gemeente bestaat uit twee wijkgemeenten: de 'reguliere wijk' en de ICF-wijk.

Op een vrijdag gingen wij samen op onze ov-fiets dwars door Utrecht naar de predikant van de 'reguliere wijk' van de gemeente om met hem te spreken over de preektekst van de dienst van de aankomende zondag. Nu zult u wellicht denken: 'De preektekst van de gewone dienst zal niet zo veel met het vak Evangelistiek te maken hebben, want het is geen missionaire dienst.' Verrassend genoeg ervoeren wij dat beiden juist wél zo, want wij ontdekten in dit gesprek een belangrijk gegeven: namelijk dat preken niet alleen een monoloog is van de man die voorin de kerk staat, maar een samenspraak van deze man met de mensen die hij voor zich heeft. Bij het preken is het van groot belang dat hij zich afvraagt: 'Wie heb ik voor mij?'

Tijdens het gesprek leerden wij ons in te leven in de hoorders door de tekst vanuit het gezichtspunt van verschillenden van hen te lezen. Het was een interessante leerervaring om met een preek voor de 'gewone gemeente' een principe te ontdekken dat voor de ICF-wijk en alle andere vormen van evangelisatie en zending van groot belang is: het grote belang van het jezelf inleven in degene aan wie het Evangelie verkondigd wordt, hetzij in de kerk, hetzij daarbuiten.

Arend Beens, bachelorstudent

Vervolg rubriek 'Onder de loep' op pagina 6.

Jan-Willem tijdens een catecheseles.

'Openheid in pastorale gesprekken raakte me diep'

Mijn stageplaats was de gemeente waar ik zelf lid van ben, de CGK van Nunspeet (Dorpskerk en Oenenburgerkerk) en ds. P.D.J. Buijs heeft mij begeleid.

Voor Homiletiek, Liturgiek en Spiritualistiek bestonden de opdrachten vooral uit observaties, interviews, verslagen en reflecties. Dat was zeker boeiend, mede door de leerzame gesprekken met de predikant, een aantal ambtsdragers en gemeenteleden, maar het was toch grotendeels 'studeerkamerwerk'. Voor Catechetiek was ik vrijgesteld, maar ik was al wel actief als catecheet. Het is een prachtig en tegelijk uitdagend gebeuren om met jongeren van de gemeente bezig te zijn rondom het Woord.

Het vak waar ik tijdens mijn stage echt heel veel vreugde in heb ervaren is Poimeniek, het pastoraat. Eerst ben ik een aantal keren met ds. Buijs mee geweest bij het afleggen van pastorale bezoeken, dat was bijzonder leerzaam. De situaties waar we kwamen waren heel verschillend en dat maakte het juist zo boeiend. Allerlei lijnen komen in het pastorale bezoek samen en worden met elkaar verbonden, zoals werk, school, gezin, het persoonlijke leven, de prediking en het gemeentelven. Het was heel mooi om te observeren hoe ds. Buijs de gesprekken leidde. Door te observeren en in de gesprekken met hem naderhand heb ik veel opgedaan, ook praktische dingen. De volgende stap was het zelfstandig afleggen van pastorale bezoeken. Al tijdens het maken van de afspraken bleek de geweldige gastvrijheid van de mensen en hun spontane bereidheid mee te werken. Wat me diep heeft geraakt, is de openheid in de gesprekken. Het is een ongekend voorrecht om met mensen in gesprek te zijn over wie Christus voor hen is en hoe Hij in hun leven aanwezig is. Deze ervaringen maken dat ik er echt zin in heb gekregen om in het pastoraat actief te zijn. Binnengelaten te worden in de werkelijkheid van iemands bestaan, daar de Bijbel te mogen openen en samen in gebed te gaan, dat moet toch wel het mooiste werk zijn dat er is!

Jan-Willem van Panhuis, admissiaal student

Stagebegeleider: 'Wederzijds leerzaam'

Het was fijn om eerst samen op te trekken in het afleggen van een aantal bezoeken, waarbij ik uiteraard mensen met heel verschillende levenssituaties had uitgekozen. Voor Jan-Willem was dat in de regel een eerste kennismaking. Daarbij stelde hij zichzelf bescheiden op, en dat is een goede houding. Niettemin waren er momenten waarop hij, op een passende manier, invoegde in het gesprek. Na afloop hebben we de gesprekken geëvalueerd: wat gebeurde er, wat kwam er langs, hoe speel je daarop in in gesprek, Bijbellesing en gebed? Daarna is Jan-Willem zelf de gemeente ingegaan om zelfstandig gesprekken te voeren. Dat vond hij zelf heel fijn, en ik hoorde vanuit de gesprekspartners positieve geluiden over de manier waarop hij het gesprek voerde.

Wat de catechese betreft kon hij volledig zijn eigen gang gaan: als onderwijsman weet hij prima met de jeugd om te gaan. Jan-Willem nam mij enige interviews af over gemeente-zijn, prediking en liturgie. Ik denk dat dat wederzijds leerzaam was: hij ontdekte waarom ik bepaalde dingen doe zoals ik ze doe, en voor mij was het goed om via goede vragen die gesteld werden weer eens even in de spiegel te kijken: waarom doen we het op deze manier? Voor mijn besef snijdt het mes bij een stage op deze manier aan twee kanten: je leert er allebei (weer) van. Mooi om te doen dus!

Ds. P.D.J. Buijs, predikant CGK Nunspeet en stagebegeleider Jan-Willem van Panhuis

Rectificatie

In het vorige nummer van *Connect* stond in deze rubriek een overzicht van de promoties die prof. Selderhuis heeft begeleid. Daarin ontbrak nog de promotie van Jason van Vliet in 2009. Zijn proefschrift had als titel *Children of God. The Imago Dei in John Calvin and His Context*.

Prof. Peels neemt na dertig jaar afscheid als hoogleraar Oude Testament

In 1993 werd hij hoogleraar Oude Testament aan de TUA, daarvoor was hij al docent in datzelfde vakgebied, en dáárvoor predikant in de CGK van Zoetermeer. Nu zijn emeritaat aanstaande is, blikt prof. Peels terug en vooruit.

'Toen ik met mijn werk aan de TUA begon, in 1986, was ik 30 jaar. Eén gemeente heb ik slechts mogen dienen, Zoetermeer, in een korte periode van goed vier jaar. Teruggaan naar de TUA was voor mijn vrouw en mij niet makkelijk. Maar in de jaren daarna ben ik steeds meer ingegroeid in het werk, en met veel vreugde heb ik me gewijd aan de bestudering van het Oude Testament, en het doorgeven van alle moois wat ik daarin vond, aan wijsheid, schoonheid en waarheid. Hoogtepunten waren niet alleen de vele mooie colleges, maar in het bijzonder ook de perioden van gastcollege geven in het buitenland, vooral in Afrika en in Azië. Het is zó bemoedigend om van dichtbij mee te maken hoe de Geest over alle grenzen heen het Koninkrijk bouwt. Dieptepunten waren er natuurlijk ook. Dat begon al snel, in 1987: het plotselinge overlijden van prof. Versteeg, voor mij de verbindingspersoon met de oudere generatie hoogleraren waar ik als "jonkie" tussen moest opereren. Een dieptepunt vond ik vele jaren later de grote misser om niet samen met andere opleidingen één Gereformeerde Theologische Universiteit te willen vormen. Dwars door alles heen heb ik de transitie meegemaakt van een hogeschool met beperkte actieradius tot een volwaardige theologische universiteit met een bredere uitstraling tot ver over de grenzen heen. Het was en is een voorrecht om daaraan te hebben mogen bijdragen.'

Stil

Prof. Peels heeft zich in de loop der jaren vooral veel beziggehouden met vragen rondom het beeld van God in het Oude Testament, en daarnaast, met name de laatste jaren, ook met het intrigerende Bijbelboek Jeremia. Daarnaast verdiepte hij zich in een keur van thema's: eschatologie, Bijbelvertaling, geweld in het Oude Testament, verbond, 'struikelteksten', hermeneutiek, wordingsgeschiedenis van het Oude Testament, psalmexegese, enzovoorts. Waar hij het meest van heeft geleerd? 'Die "donkere" teksten in het Oude Testament, de "schaduwzijden" van het Godsbeeld, die steeds weer nieuw licht wer-

pen op wie de HERE is, Hij die in Zijn heiligheid en Zijn liefde Zich niet laat tegenhouden. Een korte studie waar ik misschien nog de meeste vreugde aan beleefde was het onderzoek naar de notie van de lankmoedigheid van God. Zó mooi! Daar werd ik al biddend en onderzoekend zelf steeds weer stil van.'

Gesloten denksystemen

Zelf heeft prof. Peels als student college gehad van prof. Oosterhoff, van wie hij vooral heeft meegekregen dat je je in de bestudering van de Schriften eerbiedig luisterend moet opstellen: de Schrift is altijd weer rijker dan je ooit dacht. Van hem erfde hij ook het verzet tegen gesloten denksystemen, of die nu liberaal of conservatief zijn. 'De Schrift mag het zeggen, ook als dat mij weleens verwart. Wijze lessen kreeg ik genoeg mee, maar niet de minst wijze les was die over de vrijheid van de exegete. Dat is en blijft een aangevochten zaak.' Van prof. Oosterhoff erfde hij ook zijn Jeremia-onderzoek, dat eerstgenoemde begonnen was, maar niet heeft kunnen voltooiën. Uiteindelijk concentreerde prof. Peels zich op het laatste deel van het boek Jeremia, de volkenprofetieën in Jeremia 46-51. 'Die mag je gerust rekenen tot de moeilijkste teksten van het Oude Testament. De studie daarvan heb ik nu afgerond. In januari 2023 komt bij Kok-Boekencentrum het boek uit.' Terugkijkend op al die voorbije jaren is prof. Peels vooral dankbaar. 'Door Gods genade heb ik, als oudtestamenticus geconfronteerd met grote hermeneutische en theologische vragen, het geloof mogen behouden. Dat geloof is zelfs verdiept en nog meer verankerd in wie Hij naar Zijn beloften voor ons minimensjes wil zijn.' Zoals prof. Peels destijds de opvolger was van prof. Oosterhoff, zo is dr. Versluis de opvolger van prof. Peels. Wat wil hij zijn opvolger vooral meegeven? 'Zo ongeveer hetzelfde als ik van mijn voorganger heb meegekregen. Kort gezegd: eerbied voor de Schriften, bescheidenheid in je eigen meningsvorming, zachtmoedigheid in de omgang met anderen, beslistheid in het opkomen voor de prioriteit

van het Woord. Een eindje verderop komen dan onze tradities vanzelf wel. En besef bij dit alles dat we maar gewone kleine mensen zijn, met een beperkte blik, en dat Gods Koninkrijk al onze grenzen transcendeert, in de loop der tijden.'

Plannen

Na zijn emeritaat wil prof. Peels samen met zijn vrouw Janine in retraite te gaan: een reis van enkele maanden langs de Middellandse Zee, langs plaatsen van de klassieke oudheid. 'Gewoon met ons tentje achterin de auto, en al verder trekkend iets opvangen van wat Gods werk in mensenlevens en culturen de eeuwen door teweeg heeft gebracht. Even weg van het hier-en-nu dus. Op enige afstand naar onszelf, onze kerk, en het moderne leven kijken. Daarna weer terug, en ja, dan heb ik van alles en nog wat aan moois te doen. Onder meer een boek schrijven over beelden van God in het Oude Testament, niet op academisch niveau, maar iets bevattelijker. Het is altijd mijn drive geweest om in mijn theologisch bezig zijn mij niet te verliezen in details en marginale kwesties, maar te denken en te schrijven over de kernvraag wie de HERE is, zoals we Hem leren kennen in Zijn Woord.'

Afscheidscollege

Het afscheidscollege van prof. Peels staat gepland voor vrijdagmiddag 27 januari 2023 om 15.00 uur in de Grote Kerk aan de Loolaan in Apeldoorn. Dit college zal gaan over een onderwerp op het snijpunt van diens twee grote onderzoeklijnen: die naar het beeld van God en die naar de exegete en theologie van het boek Jeremia. Belangstellenden zijn van harte welkom bij deze bijeenkomst en de aansluitende receptie. Houd de agenda op www.tua.nl in de gaten!

Dr. A. Versluis: 'Theologie is leven voor Gods aangezicht'

Na ruim zestien jaar gemeentepredikant te zijn geweest, is dr. A. Versluis per 1 november aangesteld als universitair hoofddocent Oude Testament aan de TUA. 'Ik wil onze studenten graag de rijkdom en de relevantie van het Oude Testament voor de kerk en samenleving van vandaag meegeven.'

Dr. A. (Arie) Versluis, wie is dat eigenlijk? 'Ik ben de man van een geweldige vrouw, vader van vier lieve kinderen en zoon van heel goede ouders. Ook dat laatste vind ik belangrijk om te noemen. Mijn ouders hebben me liefde voor de Heere en voor de kerk meegegeven. En vooral ben ik iemand die elke dag van Gods genade moet en mag leven.'

Op zijn werk gaan we hieronder in, maar wat doet hij in zijn vrije tijd? 'Ik luister graag naar klassieke muziek en houd van lezen: naast theologie ook geschiedenis en literatuur. Verder wandel en fiets ik graag. Dat is heerlijk om ergens over na te denken of juist je hoofd leeg te maken.'

Dat nadenken zit er wel in bij onze nieuwe hoofddocent Oude Testament. Hij promoveerde in 2012 op het gebod om de Kanaänitische volkeren uit te roeien (Deuteronomium 7). Naast college geven gaat hij aan de TUA onderzoek verrichten. 'Na mijn proefschrift ben ik doorgedaan met het onderzoek naar geweld in het Oude Testament en Deuteronomium. De komende jaren wil ik graag breder kijken naar de ethiek van het Oude Testament. Dat sluit aan bij Deuteronomium, waar veel wetten in voorkomen, maar het past ook bij de rest van het Oude Testament: wetten, maar ook ethiek in verhalen, psalmen, de wijsheidsliteratuur. Het gaat dan ook over de verhouding met het Nieuwe Testament en hoe je lijnen doortrekt

naar vandaag. Dat terrein is breed genoeg om een poosje op te studeren. En onderzoek moet passen bij het programma van onze onderzoeksgroep. We zijn net bezig met een nieuw programma voor de komende jaren.'

Spannend

Tijdens zijn colleges wil dr. Versluis studenten echt iets meegeven: 'We gaan stevig aan het werk, wat mij betreft. Kennis is belangrijk, maar het gaat vooral om vorming. Het onderlinge gesprek op college vind ik daarom belangrijk. Ik wil de studenten graag enthousiasme bijbrengen voor het Oude Testament en hoop dat ze iets gaan zien van de rijkdom ervan en hoe je daar verantwoord mee omgaat. Het is belangrijk om aan de ene kant echt de diepte in te gaan en grondig te kijken: wat staat er in deze tekst? En aan de andere kant om de theologische lijnen door het hele Oude Testament te zien, ook naar het Nieuwe Testament toe en naar vandaag. Ik hoop dat studenten in de studie als geheel een goede, theologische vorming meekrijgen: dat ze geworteld raken in de Schrift, verbonden met de kerk van de eeuwen en met een open oog voor de samenleving van vandaag. Het gaat ook om geestelijke vorming: op de TUA leren studenten niet alleen een vak; theologie is ook een leven voor Gods aangezicht. Dat levert belangrijke en spannende vragen op, die vragen om goed onderzoek en gelovig luisteren naar de Schriften.'

Exegetisch geweten

U hebt zelf vroeger Oude Testament gehad van prof. Peels. Wat hebt u van hem geleerd?

'Ik heb heel veel van hem geleerd: zijn vakmanschap, wijsheid, vriendelijkheid, zowel tijdens de colleges, bij het afstuderen, bij mijn promotie en nu nog! Van hem is me vooral bijgebleven de houding van eerbiedig en lang luisteren naar de Schriften. Als ik aan de TUA iets heb meegekregen, is het wel een exegetisch geweten. Je mag vrijmoedig met het Woord komen, maar wat je beweert moet er dan wel staan! Ik zal heus weleens iets anders doen, maar ik wil graag in hetzelfde spoor verdergaan.'

In de achterliggende jaren hebt u drie gemeentes mogen dienen als predikant. Hoe kijkt u daarop terug en hoe is de overstap naar de academische wereld?

'Ik heb veel geleerd in deze gemeentes. Overal is de volksaard weer anders, de mensen zijn anders, je komt andere dingen tegen. Ik ben dankbaar voor hun geduld en vertrouwen. Het is mooi om te zien als mensen veranderen en tot omkeer komen, mooi als het Woord opengaat en als je echt iets mag betekenen voor mensen bij hoogte- en dieptepunten in het leven. Je komt de gebrokenheid van het leven tegen, dat blijft me echt bij. Het werk gaat nu anders worden, mijn week gaat er heel anders uitzien dan in de gemeente. Maar: bij allebei gaat het om werk in het Koninkrijk van God. Theologie en kerk hebben elkaar wederzijds nodig! Zo'n verandering zal best even wennen zijn, maar ik heb veel zin in het werk aan de TUA.'

Kijk ook eens op
onze webshop op
www.tua.nl

TUA-ambassadeurs

Heeft uw gemeente al een TUA-ambassadeur? Dat kunt u naziën op tua.nl/nl/ambassadeurs. Staat uw gemeente nog niet op de lijst? Meld uzelf dan aan bij uw kerkenraad én bij ons! (jmvierbergen@tua.nl). Op 9 september 2023 hopen we onze eerstvolgende ambassadeursdag te houden.

Wilt u bijdragen aan
een duurzame
leefomgeving?

Informeert u naar drukwerk met
bermgras uit bijvriendelijke bermen.

Met een duurzaamheidspaspoort
in de hoogste categorie van:

Lees over onze circulaire aanpak
op www.waardewenders.nl

Drukkerij
HOLLAND BV

Herrejan Veenema

T 0172 - 432 297 E info@drukkerijholland.nl

Dag meelopen op de TUA

Denk je er over na of een studie theologie iets voor jou is? Heb je besloten theologie te gaan studeren maar weet je nog niet waar? Ben je gewoon nieuwsgierig naar hoe het er aan onze universiteit aan toegaat? Of wil je eerst wat meer informatie en duidelijkheid voordat je je bij ons inschrijft?

Dan ben je welkom om vrijblijvend een dag mee te komen lopen met de colleges. Je kunt dan zien wat het onderwijs aan de TUA inhoudt, hoe het gegeven wordt en waar de accenten liggen. Je kunt de sfeer komen proeven en kennismaken met studenten en hoogleraren. Er is voldoende gelegenheid en ruimte om je vragen te stellen en/of te spreken met de studieadviseur. Daarnaast krijg je een rondleiding en vertrek je weer naar huis met een goodiebag.

Een dag als gast de colleges volgen, kan op dinsdagen, donderdagen en vrijdag in de collegeperiodes (voor de master Herbronning Gereformeerde Theologie op woensdagen).

Meld je aan op www.tua.nl!

Nieuwe docent Nieuwe Testament blijft altijd leerling

Van deeltijdpredikant in de CGK van Spijkenisse naar docent Nieuwe Testament aan de TUA: het is een hele verandering. Maar een mooie verandering. Ds. J. (Arjan) van den Os MA is per 1 juli voltijd in dienst van de TUA. 'Ik weet nog zoveel niet. Er is nog zoveel te ontdekken!'

Van den Os groeide in de jaren '90 op in Harderwijk. Al op de basisschool wilde hij dominee worden, maar de weg ging in eerste instantie anders. Hij raakte zijn roeping kwijt en ging na de middelbare school geschiedenis studeren. Die studie beviel hem goed, maar op wonderlijke wijze maakte God hem duidelijk hem te willen gebruiken in Zijn dienst. De geschiedenisstudie moest worden stopgezet, en Arjan meldde zich in Apeldoorn. Het curatorium nam zijn roeping direct over, en in 2018 werd hij bevestigd als predikant in Spijkenisse voor 50%. Tegelijk werd hij op de TUA benoemd als promovendus, eveneens voor 50%.

Proefschrift over de wraak van God

In de achterliggende jaren heeft Van den Os geschreven aan zijn proefschrift, dat inmiddels in de afrondende fase is. Onderwerp van zijn onderzoek is de wraak van God in het Nieuwe Testament. 'Er is een sterke samenhang tussen het Oude en Nieuwe Testament', vertelt de pas aangestelde

docent hierover. 'Ik ben begonnen met het bestuderen van Griekse en Romeinse teksten, inscripties en papyri (teksten op papyrus, red.) uit de oudheid: hoe werkt wraak daar? Vervolgens kwam de stap naar het Oude Testament en vroeg-joodse literatuur, en vervolgens naar de hermeneutiek: ik lees wraak in mijn hedendaagse, westerse context anders dan hoe wraak verstaan wordt in de cultuur van de Bijbel. Hoe is dat gegroeid? Waar liggen de vragen en gevoeligheden van je cultuur? Waar sta je zelf? Wat zijn jouw vooronderstellingen? Vervolgens dook ik in het Nieuwe Testament op zoek naar teksten die direct of indirect over wraak gaan. Wat ik daaruit concludeer houd ik nog even voor me. Wacht vooral mijn proefschrift af!'

Voorjaar 2023 hoopt hij te promoveren, en vanaf dan draagt hij dus de doctorstitel. Hoe hij daarna verder gaat met zijn onderzoek? 'In mijn proefschrift roer ik dingen aan die ik verder wil uitwerken. Ik wil focussen

op het nieuwtestamentische godsbeeld: eigenschappen van God in het Nieuwe Testament, het geduld van God, hoe kun je God kennen, enz. Ik merk dat daar grotere theologische vragen liggen. Denk ook aan de schaduwzijden van het godsbeeld: wraak en toorn. Er is nog zoveel te onderzoeken!'

College

Zelf kreeg Van den Os als student Nieuwe Testament gedoopt in een overgangsfase: de eerste jaren onder leiding van prof. Hofman, daarna door dr. Van Spanje en dr. Mulder. 'Ik heb van hen allereerst geleerd dat het heel belangrijk is dat je de Bijbel leest zoals die gelezen wil worden: in de historische context, in getrouwheid, in ontvankelijkheid, ook voor de boodschap die er gecommuniceerd wordt. Ook heb ik bij hen liefde en vreugde geleerd in de omgang met de Bijbeltekst, de boodschap en de theologie. Mijn docenten hebben zelf een ontdekkingsreis doorgemaakt en namen ons mee in het tasten en ontdekken in een heel interessante wereld van graven in het Woord, boodschappen naar boven halen. Dat was zo mooi om mee te maken!' Van den Os gaat door in hun voetspoor, maar zoekt ook zijn eigen weg. 'Het curriculum verschuift, het vakgebied verandert, en elke docent heeft weer eigen onderwerpen die hem na aan het hart liggen.'

Overgang van pastorie naar academie

Het is best een grote verandering: van het predikantschap naar het docent zijn. 'Ik mis de mensen van de gemeente Spijkenisse en het omgaan met hun levenssituaties. En het is ook wennen aan de andere invulling van mijn dagelijks leven. Mijn dagen bestaan nu uit onderwijs geven, collegevoorbereiding, vergaderen. Daar moet je even je ritme in vinden. Maar ik ben heel blij om hier op de TUA te zijn, waar ik eigenlijk nooit ben weg geweest. Ik ben erg verrast door mijn benoeming. Heel bijzonder hoe de Here dat geleid heeft. Ik zit hier echt op mijn plek, mag doen waar ik van houd. Ik mag delen van de kennis die ik heb opgedaan en nog steeds mag opdoen. Want ik blijf altijd leerling.'

De TUA zonder prof. Huijgen

Prof. dr. A. Huijgen bij het uitspreken van zijn afscheidsrede (tijdens de opening van het academisch jaar 2022/2023). Titel van deze rede was 'Gereformeerde perspectieven voor dogmatiek vandaag', terug te lezen op www.arnoldhuijgen.nl/afscheidscollege.

Bij de opening van het academisch jaar hebben we afscheid genomen van prof. dr. A. Huijgen. Een rare gewaarwording, waar veel over te zeggen valt en veel over gezegd is. Zijn besluit de TUA te verlaten en een benoeming te aanvaarden als hoogleraar systematische theologie aan de PThU is dan ook ingrijpend.

Op zich is het, zeker tegenwoordig, helemaal niet vreemd dat iemand na achttien jaar aan een instelling te hebben gewerkt van baan verandert. Achttien jaar is zelfs al lang. Weliswaar inaugureerde prof. Huijgen vijf jaar geleden als hoogleraar, maar daarvoor was hij al vele jaren in dienst van de TUA. En dat hebben we geweten ook!

De lijn die hij als student al had uitgezet, namelijk dat veel dingen beter konden – en die hij vervolgens ook verbeterde – zette hij als docent en onderzoeker voort. Met name is dan te denken aan de wijze waarop hij de master Herbronning Gereformeerde Theologie (HGT) heeft opgezet, zijn organiseren en leiden van de onderzoeksgroep BEST, en zijn initiatieven om gereformeerde theologie binnen en zeker ook buiten de eigen kring en kerk te bevorderen.

Daarbij was er steeds het verlangen dienstbaar te willen zijn aan de HERE en Zijn kerk, en dat vroeg nogal eens het een en ander van zijn vrouw – Hanneke, bedankt! – en kinderen. Dat zal trouwens aan de PThU niet heel anders zijn, en daarom is het de wens van heel de TUA dat hij in zijn nieuwe functie met vrucht en vreugde mag werken.

Prof. dr. H.J. Selderhuis, rector

Op zijn web-log heeft prof. Huijgen zelf zijn vertrek naar de PThU toegelicht. Zie hiervoor <https://www.arnoldhuijgen.nl/naar-de-pthu/>

Afscheid voorzitter College van Bestuur

Het afscheid van ir. W.J.A. Hanekamp werd gemarkeerd met een symposium.

Na elf jaar als voorzitter van het College van Bestuur van de TUA, nam ir. W.J.A. (Wim) Hanekamp op 27 juni afscheid van de universiteit in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Als uiting van waardering voor zijn persoon en zijn werk, bood de TUA hem een minisymposium aan over een hem aangelegen

thema onder de noemer 'Vooruit boeren! / vooruitboeren'. Het ging bij dit minisymposium over de vraag wat theologen en met name predikanten van boeren kunnen leren en wat theologen voor boeren kunnen betekenen. De titel van het symposium gaf iets aan van de noodzaak van vooruitzien en maatregelen voor de langere termijn treffen ('vooruitboeren'), maar is ook een aansporing aan christenen (als in: kom op, boeren) zich te laten horen vanuit hun geloof en verwachting, en vanuit hun belang voor de samenleving. Een thema dat bij dhr. Hanekamp past vanwege zijn achtergrond bij Wageningen Universiteit en zijn interesse in de veehouderij. Er waren vier lezingen over onder meer de rol van landbouwwetenschappen bij het 'vooruit boeren' en over verstandig omgaan met de schepping.

Ir. Hanekamp is opgevolgd door A.J. Dorst MSc. Zie pagina 14 en 15 voor een kennismaking met hem.

Ir. W.J.A. Hanekamp tijdens een panelgesprek met de sprekers van het symposium.

TUA-bibliotheek ontvangt opnieuw boeken uit nalatenschap

Nadat in januari 2022 de bibliotheek van wijlen prof. Peter Walter aan de TUA-bibliotheek is geschonken, zijn er opnieuw boeken uit een nagelaten bibliotheek uit Duitsland ontvangen. Dit keer gaat het om een bescheiden hoeveelheid van circa zeven meter uit de bibliotheek van prof. Martin Honecker.

Deze Duitse protestantse theoloog en sociaal ethicus is in juni vorig jaar overleden. Hij was hoogleraar systematische theologie en sociale ethiek aan de faculteit protestantse theo-

logie van de Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität in Bonn. Op die vakgebieden heeft hij een bibliotheek opgebouwd, waaruit prof. Selderhuis circa 300 boeken heeft geselecteerd. Deze selectie vormt een mooie aanvulling binnen de TUA-collectie op het gebied van ethiek en kerkrecht. We hopen dan ook dat studenten en onderzoekers er veel gebruik van maken. Onze student-assistent voor de bibliotheek, Andries de Jong, heeft deze boeken al beschikbaar gemaakt in de catalogus.

Elsevier geeft TUA gouden medaille

De TUA-bachelor doet het goed in de ranglijsten. Eind september verscheen Elsevier Beste Studies 2022. Hierin beoordeelt Elsevier de bachelors en masters van Nederlandse hogescholen en universiteiten. Helemaal bovenaan in de categorie Theologie stond de TUA-bachelor, die dan ook een gouden medaille kreeg toebedeeld.

Onze bachelor werd gewaardeerd met een algehele score van 92+. De opleiding scoort op alle onderzochte onderdelen hoog, maar in het bijzonder op de onderdelen informatie vanuit de opleiding (100+), studie in het algemeen, inhoud van de opleiding en sfeer (alle drie een score van 100) en een 96 voor de docenten. Ook het percentage studenten dat opnieuw voor deze studie zou kiezen is met 96% zeer hoog.

Een kort overzicht van de scores van de TUA-bachelor:

Opleiding in het algemeen: 100
 Inhoud opleiding: 100
 Verworven algemene vaardigheden: 85
 Voorbereiding arbeidsmarkt: 89+
 Docenten in het algemeen: 96
 Informatie vanuit de opleiding: 100+
 Studiefaciliteiten: 85
 Toetsing en beoordeling: 85
 Studeerbaarheid: 78
 Sfeer: 100
 Percentage dat studie opnieuw zou kiezen: 96
 Totaalscore voor de ranglijst: 92+

We zijn dankbaar voor deze beoordeling, die ons aanspoort om continu te blijven werken aan de kwaliteit van het onderwijs. De TUA-masters deden overigens niet mee in het onderzoek, omdat er verhoudingsgewijs te weinig studenten deelnamen voor een valide resultaat.

De TUA op de CGK Kerkendag en het Kerkproeverij Event

Op 27 mei was de TUA met een stand aanwezig op de CGK Kerkendag. Bezoekers konden boeken kopen, informatie krijgen over theologie studeren, kinderen konden gratis grabbelen en we vertelden over de geplande verbouwing. Onze verbouwing financieel steunen kan nog steeds! Gebruik de machtigingskaart die bij deze TUA Connect zit of maak uw bijdrage over naar rekening

NL40 INGB 0000 0090 00 (BIC: INGBNL2A) onder vermelding van 'gift verbouwing'.

Op zaterdag 8 oktober stonden we op het Kerkproeverij Event in Apeldoorn. Tijdens deze dag presenteerden allerlei kerken en christelijke organisaties zich in het Apeldoornse Oranjepark aan het publiek. Dit gebeurde met muziek, gesproken woord, stands etc. Als TUA hebben we veel exemplaren van de City Bijbel Apeldoorn (en andere cadeautjes) uitgedeeld, informatie verstrekt over studeren aan de TUA en veel gesprekken gevoerd. En dat onder een stralende najaarszon!

Wie gaat er mee naar Engeland varen?

Dat varen werd rijden, de boot werd een trein. De TUA reist immers klimaatneutraal.

Op zaterdagmiddag 4 juni vertrokken vijftien TUA-pioniers naar de Britse hoofdstad voor een zevendaagse werkweek aan All Nations Christian College. Aldaar zouden wij meer leren over het belang van het wereldwijde zendingswerk. Na trein en metro te hebben getrotseerd, werden wij op bestemming vriendelijk verwelkomd door het goedlachse echtpaar Richard en Louisa Evans.

De daaropvolgende zondagochtend vulde het TUA-gezelschap de plaatselijke dorpskerk. De kerkdienst stond in het teken van Pinksteren én het ambtsjubileum van de toen nog niet overleden koningin Elizabeth. Zondagmiddag deden wij een kerkdienst van de Iraanse gemeenschap in Noord-Londen

aan. Met dank aan een headset en tolk – die de Iraanse liederen overigens luidkeels meezong – konden we de dienst volgen. Het was indrukwekkend om te ervaren hoe onze Iraanse broeders en zusters onder noodzakelijke beveiliging hun geloof in de Heere Jezus Christus uiten.

Alle gevolgde colleges stonden in het teken van het evangelisatie- en zendingswerk. Wij kregen bijvoorbeeld les over het opbouwen van kerkelijke gemeenschappen in landen waar dat moeilijk mogelijk is. Daarnaast leerden we over de betekenis en het belang van missiologie. Zelfs een vak als antropologie – waarvan ik werkelijk nóóit had gedacht dat dit met evangelisatie te maken zou hebben – kwam aan bod.

Dankzij alle ervaringen in Londen – ik zou nog zoveel meer kunnen opschrijven – ben ik

De deelnemers aan de studiereis naar Londen. Twan Rebel is de vijfde persoon van links

de noodzaak van zending en evangelisatie gaan inzien. Uit ervaring weet ik dat de missiologie ondergeschikt kan raken aan andere christelijke terreinen. In Nederland hebben we het misschien te goed om de nood elders in te zien. De gesprekken die ik met de All Nations-studenten heb gevoerd, hebben mijn missiologische mindset echter veranderd. Uiteraard hoeft dit niet te be-

tekenen dat wij na onze studie allemaal het zendingsveld op moeten rennen. Het begint bij de bewustwording dat zending en evangelisatie er wel degelijk toe doen.

Als de kerk de missiologie uit het oog verliest, wat is haar missie dan wel?

Twan Rebel, bachelorstudent

Geslaagden

De **Bachelor Theologie** is de afgelopen periode gehaald door: Rogier Boogaard, Pieter Fassò, Ludo Hartog, Ronald de Jong, Jan Willem Klaassen, Willem Mijnheer, Daan Prins, Niels Stouten, Gerralt Vliek en Jaline van Zwol.

Op 5 september 2022 is de **Master Theologie** met goed gevolg afgerond door E.S. (Errit) van der Heide. Zijn scriptie had als titel 'Tot wie wij bidden. Een kwalitatief onderzoek naar de godsbeelden die af te leiden zijn uit het vrije gebed in de eredienst in de CGK'.

Deze bachelorstudenten ontvingen op 2 september 2022 hun *bul.* V.l.n.r.: Willem Mijnheer, Pieter Fassò, Jaline van Zwol, Gerralt Vliek, Rogier Boogaard, Ronald de Jong en Ludo Hartog.

Even voorstellen

Op 5 oktober 2022 slaagde H.J. (Henkjan) Ymker voor het **proponentsexamen**. Hiermee heeft hij preekconsent verkregen in de Christelijke Gereformeerde Kerken. We stellen hem hieronder kort aan u voor:

Naam: Henkjan Ymker
Geboortedatum: 14 november 1998
Burgerlijke staat: ongehuwd
Kerkelijke thuisgemeente: CGK Nieuw-Balinge
Hoofdvak: Praktische Theologie
Verwachte afstudeerdatum: studiejaar 2023/2024
Aansprekende uitspraak van een theoloog: 'Kostbare genade is menswording van God.' (Bonhoeffer)

Promotie

Op 23 september 2022 promoveerde B.A.T. (Arjan) Witzier. Titel van zijn proefschrift is 'Lezen in het licht van de Geest. Hermeneutische implicaties van het nieuwtestamentische spreken over het verlichtende werk van de Heilige Geest.'

Nieuwe voorzitter CvB: 'Het kan niet alleen maar koek en ei zijn'

Onze nieuwe voorzitter van het College van Bestuur (CvB) is A.J. (Arjan) Dorst MSc. Wie is deze man en wat gaat hij op de TUA eigenlijk doen?

Dat Dorst op deze functie gesolliciteerd heeft, verbaast degenen die hem kennen waarschijnlijk niet helemaal. Hij is namelijk altijd al werkzaam geweest in het onderwijs: eerst in het basisonderwijs, later in het hoger beroepsonderwijs, terwijl hij tevens adviserend werk deed in het voortgezet onderwijs. 'Ik vind onderwijs gewoon enorm mooi, belangrijk en waardevol! Ik zat zelf nog op de middelbare school toen ik me al een beeld vormde van wat een goede docent is. En dat heb ik altijd vastgehouden: het is zo belangrijk dat onderwijs wordt gegeven door mensen die zelf van harte achter dat onderwijs staan en dat ook willen dienen! Zorg dat je van je leerlingen of studenten houdt!' Dorst rolde langzamerhand vanuit een lesgevende taak meer de leidinggevende kant op: hij zat in de directie van verschillende basisscholen en werd uiteindelijk bestuurlijk verantwoordelijk. Op de Christelijke Hogeschool Ede had hij een organiserende en managende functie. Daarna werd hij bestuurder van een middelgrote basisschoolorganisatie in het westen van het land. Tevens rondde hij een studie Onderwijswetenschappen af. Maar die onderwijskant, waarin hij dus gepokt en gemazeld is, is niet het enige wat hem naar de TUA trok: 'Eigenlijk heb ik gereageerd op deze vacature omdat de functie zich voltrekt op het snijvlak van drie dingen die me boeien: besturen en leidinggeven, onderwijs, en theologie. In mijn speech bij de opening van het academisch jaar heb ik aangegeven dat ik deze taken wil vervullen met trots, ambitie en toewijding. En in afhankelijkheid: het gebed of Gods Aangezicht met mij en met de organisatie mee wil gaan, zoals staat in Exodus 33.'

Zijn takenpakket is divers: samen met de huidige rector (prof. Selderhuis) en de toekomstige rector (prof. Kater) vormt hij het CvB. Daarbinnen is Dorst vooral verantwoordelijk voor alles op het gebied van financiën, het gebouw en personeel. 'Vooral de beheersmatige kant van de zaak dus. Maar ik heb met een knipoog naar mijn beide rectores al gezegd dat ik te veel on-

derwijskundige ben om me helemaal niet met onderwijskundige zaken te bemoeien. Binnen het CvB valt onderwijs weliswaar niet onder mijn portefeuilles, maar kan ik wel een goede sparringpartner zijn op dat gebied.'

Professionele cultuur

Nu hij enige tijd in zijn nieuwe functie werkt, vallen hem een paar dingen op. 'De TUA kent, net als in elke organisatie, een eigen cultuur. Ik vind daarom zaken als een personeelsuitje en een optimale communicatie belangrijk: die helpen om te werken aan een professionele samenwerkingscultuur. Cultuur wordt bepaald door de mensen die er werken en door gegroeide gewoontes, maar is niet onveranderbaar. Ik vind het een mooi proces om waar mogelijk daar gericht op te sturen.'

Een voorbeeld van wat hem opvalt, is dat op de TUA hard en veel gewerkt wordt, door iedereen. Dat voordeel is ook een nadeel: '“O, dit moet ook nog gebeuren, dat doe ik er nog even bij.” Iedereen zegt snel “ja”. Op korte termijn is dat aantrekkelijk en prettig. Op langere termijn moeten we nadenken over spankracht en draagkracht van personeel.' In elk geval ziet hij de TUA als een warme, betrokken organisatie, waar allemaal gemotiveerde en toegewijde mensen werken.

'Omgekeerd zit daar ook het risico in dat je daardoor bepaalde zaken niet bespreekt met elkaar, terwijl ze wel een issue zijn. Het kan bij samenwerken niet alleen maar koek en ei zijn. Elke samenwerkingscultuur heeft zijn positieve en zwakkere kanten. De uitdaging is om daaraan zodanig leiding te geven dat ze doorontwikkelt richting meer professionaliteit.'

Droom

'Mijn droom voor de TUA is dat de TUA een baken van rust is en blijft in de hectiek van de kerkelijke ontwikkelingen zoals die op dit moment gaande zijn. We slagen er hier in om, ongeacht de achtergrond van de studenten en medewerkers het onderwijs en onderzoek in eenheid vorm te geven. Er is hier geen verharding van standpunten. Verder hoop ik dat we die zaken waar de TUA goed in is en voor gewaardeerd wordt, weten te behouden en zelfs te versterken. Denk aan de studenttevredenheid of de naam die de opleiding heeft op het gebied van gereformeerde theologie. Maar ook dat we nieuwe wegen vinden om nog meer van betekenis te zijn voor kerk en maatschappij. Denken om te dienen!'

Op de volgende pagina schrijft A.J. Dorst zijn eerste rubriek 'Van de bestuurder'.

Denken, bidden en danken om te dienen

Onlangs werd in mijn thuisgemeente gebeden en gedankt voor het werk op de TUA. Dat was bijzonder. De voorbede was onder meer voor het werk dat ik sinds 1 augustus dit jaar mag doen op de TUA. En daarnaast waren er veel andere redenen om te danken en te bidden.

Danken

Er was reden om te danken vanwege de voortgang van het onderwijs en het onderzoek op de TUA. Met veel toewijding, zorg en betrokkenheid zorgen het onderwijs-ondersteunend personeel, de docenten en de hoogleraren ervoor dat het onderscheidende onderwijs en onderzoek aan de TUA doorgang vinden.

Er was reden om te danken voor de goede, warme en hartelijke sfeer die er heerst op de TUA onder studenten en medewerkers.

Er was reden om te danken vanwege de gouden medaille die Elsevier onze bacheloroopleiding toebedeelde.

En er was reden om te danken omdat het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een groot bedrag beschikbaar heeft gesteld, waarmee de TUA onderzoek mag uitvoeren.

Bidden

Naast het danken was er ook reden voor gebed. De hectiek en de spanningen binnen het kerkverband gaan de TUA niet voorbij. Er was het gebed of in dat alles de TUA als een baken van rust mag (blijven) fungeren. Als instituut waarbinnen ontmoeting plaatsvindt en openheid en verbinding worden gezocht en gevonden.

Gebed ook voor de voortgang van het onderwijs en onderzoek op de TUA. Heel praktisch: vanaf januari 2023 zal gestart worden met een interne verbouwing waarbij het aantal werkplekken voor studenten en docenten wordt uitgebreid. Ook vindt een herschikking van de bibliotheek plaats en wordt een lift aangebracht in het gebouw.

Een beroep op u!

Voor deze verbouwing is een bouwbudget beschikbaar gesteld, maar inmiddels zijn de prijzen van diensten en grondstoffen sterk gestegen. Daarom doen we graag een beroep op u als lezer van *TUA Connect* om bij te dragen aan deze belangrijke verbouwing. Met de bijgevoegde machtigingskaart kunt u ons ondersteunen met een eenmalige of periodieke gift. Of maak uw gift over op rekeningnummer NL40 INGB 0000 0090 00 (BIC: INGBNL2A) onder vermelding van 'gift verbouwing'.

Het werk van de TUA is hopelijk niet 'ver van uw bed'... en al helemaal niet 'ver van uw bede'! Want we moeten niet alleen denken, maar ook bidden (en danken!) om te dienen.

A.J. (Arjan) Dorst, voorzitter College van Bestuur

Dr. Gert van den Brink en prof. dr. Hanneke Schaap-Jonker, *Anders voelen, anders geloven. Over autisme en geloofservaring* (Utrecht: KokBoekencentrum, 2022). ISBN 9789043538442, 128 p., € 16,99.

Een psychisch-pastoraal boek voor mensen met autisme, met betrekking tot hun geloofsbeleving, en hun naasten. Veel mensen met psychische problemen worstelen met hun geloof: 'Is het wel echt?' 'Kan ik wel geloven met mijn probleem?' Ook mensen met autisme kunnen worstelen met deze vragen. Autismen heeft invloed op relaties, communicatie, waarneming en gedrag. En dus ook op geloven en de relatie met God. Naast ervaringsverhalen en uitleg over de verbanden tussen autisme en geloofsbeleving gaan de

auteurs in op wat Maarten Luther schreef over geloof en genade. De Reformatie blijkt verrassend behulpzaam voor mensen met autisme en hun omgeving.

Dr. Jaco van der Knijff, *Heft hier voor God uw lofzang aan. Principe en praktijk van de gemeentezang in gereformeerd perspectief* (Hilversum: Willem de Zwijgerstichting, 2022). ISBN 9789072462725, 63 p., € 4,30.

In deze brochure wordt vanuit historisch perspectief ingegaan op de betekenis van de gemeentezang in het geheel van de gereformeerde liturgie. Daarbij wordt geschetst hoe onder meer in de 16e, in de 18e en in de 20e eeuw gedacht is over het

lied in de liturgie. Ook komt aan de orde hoe in deze eeuwen de gemeentezang vorm heeft gekregen. Tot slot worden de uitdagingen gesignaleerd waarvoor kerken zich anno nu gesteld zien als het gaat om de kerkzang. De brochure is te bestellen via de site van de Willem de Zwijgerstichting.

Prof. dr. H.G.L. Peels, 'From Egypt to Babylon, or from Elam to Moab? Queries Concerning the Order of the Oracles Against the Nations in the Book of Jeremiah', in: Hannes Bezzel, Uwe Becker, and Matthijs de Jong (eds), *Prophecy and Foreign Nations. Aspects of the Role of the "Nations" in the Books of Isaiah, Jeremiah, and Ezekiel* [FAT 2.135], (Tübingen: Mohr Siebeck, 2022), 59-75, € 84,-.

Jeremia heeft evenals andere oudtestamentische profeten een bundel met profetieën over de volken. Wat betreft de plaats van deze bundel en de volgorde van de volken daarin, is er veel verschil tussen de Griekse tekst (de Septuaginta) en de Hebreeuwse tekst (Masoretische tekst) van het boek Jeremia. Doorgaans wordt terecht - aangenomen dat de Septuaginta dichter bij de oorspronkelijke tekst van Jeremia staat dan de Masoretische tekst, die sporen van latere bewerking vertoont. In dit artikel plaatst prof. Peels echter een aantal vraagtekens achter de vermeende prioriteit van de Griekse tekst ten aanzien van de volgorde van de volkenprofetieën. Het is vermoedelijk juist de Septuaginta (en de brontekst daarvan) die een latere herschikking van de profetieën vertoont, terwijl de Masoretische tekst op dit punt meer aanspraak op oorspronkelijkheid kan maken.

PUBLICATIES

Jeugdwerkadviseur Marieke Griffioen: 'Ik heb op de TUA een gouden tijd gehad'

Marieke Griffioen (40) was docent Engels, maar had het gevoel dat het onderwijs een tussenstation was. Tijdens haar studie Engelse Taal en Cultuur ontstond het verlangen om de rijkdom van Gods Woord door te geven. Inmiddels is ze senior jeugdwerkadviseur bij de christelijke gereformeerde jongerenorganisatie LCJ.

'Na mijn studie Engelse Taal en Cultuur heb ik eerst een halfjaar als vrijwilliger in Engeland gewerkt voor Wycliffe Bijbelvertalers. Toen ik terugkwam in Nederland werd ik docent Engels, daar was in die tijd een schreeuwend tekort aan. Hoewel ik met plezier les gaf, had ik het gevoel dat het onderwijs een tussenstation was. Ik was in die tijd vrijwilliger bij het LCJ, waar een onvervulde vacature voor een jeugdwerkadviseur was. Toen ik de functieomschrijving las, dacht ik tijdens het lezen steeds meer: alle ervaring die voor deze functie nodig is, heb ik de afgelopen jaren opgedaan. Drie weken later was ik aangenomen als parttime jeugdwerkadviseur. Van 2007 tot 2010 combineerde ze het jeugdwerkadviseurschap met lesgeven op een middelbare school. Vanaf 2010 is Marieke helemaal voor het LCJ gaan werken, eerst als jeugdwerkadviseur, later als senior jeugdwerkadviseur. Toen ze een paar jaar aan het werk was in het onderwijs en bij het LCJ, merkte ze dat ze de persoonlijke vorming door middel van een studie erg miste. Vanuit per-

soonlijke interesse en het verlangen naar verdere professionalisering in haar werk, schreef ze zich in als contractstudent bij de TUA. 'Daar heb ik een gouden tijd gehad. Ik ervoer de TUA als een warme gemeenschap, gekenmerkt door liefde, inhoud, professionaliteit en humor. Ik herinner me de gesprekken in de kantine met stevige discussies en bulderend gelach. De colleges heb ik als heel waardevol ervaren. Woorden die bij me opkomen als ik een typering moet geven zijn: professioneel, intellectueel, diepgaand, én: eerbied, vroomheid, respect. Ik kijk hier met dankbaarheid en warme herinneringen op terug.'

Vormend

Haar takenpakket bij het LCJ is heel gevarieerd. In de afgelopen jaren was Marieke onder meer verantwoordelijk voor de organisatie van conferenties en jeugdappeldagen, betrokken bij diverse interkerkelijke projecten en bij toerusting op onder meer scholen. Haar hoofdtaken

zijn het verbinding leggen en contact houden met de ca. negentig bij het LCJ aangesloten CGK-gemeenten, het geven van toerusting aan leidinggevenden, opvoeders en jongeren, en het invulling geven aan de identiteit van het IKC (Interkerkelijk Kenniscentrum), waar het LCJ onderdeel van is.

'Ik herinner me de gesprekken in de kantine met stevige discussies en bulderend gelach'

Wat heeft ze bij deze taken aan wat ze op de TUA geleerd heeft? 'Door de colleges en de gelezen literatuur heb ik instrumenten voor het leven meegekregen als het gaat om het lezen van de Bijbel en de doordinking van het christelijke geloof. Ik maak nog steeds dankbaar gebruik van de Bijbelkennis van de inhoud van het Oude en Nieuwe Testament. Ook minder bekende Bijbelgedeelten werden voor het voetlicht gehaald. Ik heb leren Bijbel lezen in context. Meditatie Bijbel lezen is prachtig, maar kan mijns inziens niet zonder eerst "uit te luisteren" hoe/wanneer/waar/in welk genre de Bijbelwoorden opgeschreven

zijn en tot ons komen. Als ik Jesaja of Amos lees, Ezechiël of Jeremia, dan hoor ik via deze profeten de woorden van God. Maar om ze met integriteit toe te passen op mijn eigen leven, onze maatschappij, de wereld waar we in staan, vind ik het uiterst behulpzaam te weten in welke context ze profeteerden en preekten en wat dat dan zegt voor het leven hier en nu. Hierbij heb ik veel aan wat ik op de TUA meekreeg. Minstens zo vormend zijn daarnaast de voorbeelden van hoogleraren en studenten geweest in wiens leven ik geleerdheid en vroomheid (godvrezendheid) uitgeleefd zag.'

Leeskring

'Toen ik aan de TUA studeerde, werd het belang van literatuur lezen benadrukt, onder meer omdat romans helpen om (moderne) mensen en de maatschappij om ons heen van binnenuit te leren kennen. Wat ik echter ook zag, was dat de meeste studenten daarvoor naast hun verplichte theologische kost niet veel ruimte overhielden. Daarom ben ik vorig jaar een literaire leeskring voor TUA-studenten gestart met een zo laagdrempelig mogelijke aanpak. Eens per kwartaal lezen we een literaire roman. Je moet dan denken aan schrijvers als C.S. Lewis, Fjodor Dostojevski, Marilynne Robinson en Shusaku Endo, maar ook hedendaagse Nederlandse auteurs. We bespreken dan samen wat we lezen. Dit blijkt aan te slaan! Zo kan ik zelf weer iets teruggeven van wat ik ontving.'

Paspoort

Naam:	Marieke Griffioen-de Vries
Woonplaats:	Eemdijk
Geboortedatum:	5 september 1982
Burgerlijke staat:	getrouwd met Sander Griffioen
Studietijd aan de TUA:	2009 t/m 2012
Beroep:	senior jeugdwerkadviseur